

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky **G. C.**, bývajúcej v Č., zastúpenej JUDr. H. B., advokátkou, so sídlom v D., proti odporcovi **M., a. s.** so sídlom v Č., zastúpenej JUDr. E. C., advokátom, so sídlom v D., **o určenie neplatnosti výpovede**, vedenej na Okresnom súde Dunajská Streda pod sp. zn. 11 C 61/2008, o dovolaní navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 12. januára 2009 sp. zn. 23 Co 213/2008, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Odporcovi náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Dunajská Streda rozsudkom z 24. júna 2004 č. k. 9 C 80/2003 – 140 návrh navrhovateľky na určenie neplatnosti výpovede danej jej odporcom 7. 1. 2003 a doručenej 10. 1. 2003 zamietol a uložil jej povinnosť zaplatiť odporcovi náhradu trov konania 7 219 Sk k rukám právneho zástupcu do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Dospel k záveru, že boli splnené formálne aj hmotnoprávne podmienky výpovede. Bolo jednoznačne preukázané, že došlo k organizačnej zmene, ktorá bola dôvodom výpovede (nadbytočnosť navrhovateľky). Tvrdenia navrhovateľky o jej diskriminácii úmyselným konaním odporcu v súvislosti so sporom pri odkúpení podnikových bytov a porušenie dobrých mravov a zneužitia práva odporcom preukázané neboli. Pokiaľ ide o ponúknutie inej vhodnej práce navrhovateľke, ktorú je schopná vzhľadom na svoj zdravotný stav, schopnosti a kvalifikáciu vykonávať, hoci aj po predchádzajúcej príprave, tak odporca takúto prácu v čase výpovede nemal. V mesiaci november 2002 došlo síce k prijatiu zamestnancov vo výrobe na dobu neurčitú, ale išlo o zamestnancov, ktorí už u odporcu vykonávali prácu na dobu určitú (práce záhradnícke, stolárske, ošetrovanie ošípaných). O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O. s. p.

Krajský súd v Trnave uznesením z 18. januára 2005 sp. zn. 11 Co 245/2004 na odvolanie navrhovateľky rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Bol toho názoru, že v konaní zostala nezodpovedaná nielen otázka, či došlo k rozhodnutiu o organizačnej zmene, či a kedy bola zrušená funkcia vykonávaná navrhovateľkou, t. j. existencia výpovedného dôvodu, ale aj otázka, či pred daním výpovede odporca skutočne nemal možnosť ponúknuť navrhovateľke akékoľvek zamestnanie. Povinnosť súdu prvého stupňa potom bude zaoberať sa zistením, či odporca mal k dispozícii voľné pracovné miesto a prečo ho navrhovateľke pred daním výpovede neponúkol. Poukázal na to, že skutkový stav zistený súdom prvého stupňa bol nedostatočný aj v otázke, prečo za stavu, ak už dňa 25. 10. 2002 vedel odporca o znižovaní počtu zamestnancov, neponúkol im miesta manuálnych pracovníkov, ktorým sa mal skončiť pracovný pomer uzavretý na dobu určitú (31.10. resp. 30. 11. 2002) a s ktorými uzatváral 25. 11. 2002 nové pracovné zmluvy na dobu neurčitú.

Okresný súd Dunajská Streda (v poradí druhým) rozsudkom z 24. novembra 2005 č. k. 9 C 80/2003 – 241 návrh navrhovateľky zamietol a uložil jej povinnosť zaplatiť odporcovi náhradu trov 4 200 Sk (znalečné) a trov právneho zastúpenia 11 221 Sk k rukám právneho zástupcu do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Dospel k záveru o dodržaní zákonného postupu odporcu pri rozhodnutí o organizačnej zmene, keď je právom zamestnávateľa, aby si stanovil počet pracovníkov a tiež v prípade organizačnej zmeny určil, ktorý pracovník je nadbytočný. V danej veci bolo preukázané, že u odporcu nebol po výpovedi danej navrhovateľke prijatý iný zamestnanec s rovnakou náplňou práce. Manuálne práce, na ktoré boli prijatí na dobu neurčitú pracovníci vykonávajúci ich s pracovným pomerom na dobu určitú, neboli pre navrhovateľku vhodné. Bola preukázaná aj príčinná súvislosť medzi nadbytočnosťou navrhovateľky a organizačnou zmenou vykonanou odporcom. Teda boli splnené hmotnoprávne podmienky predmetnej výpovede, keď odporca preukázal, že v čase výpovede nemal žiadnu prácu pre navrhovateľku vhodnú. Počet THP pracovníkov nebol zvýšený, naopak počet administratívnych pracovníkov, ako aj celkový počet zamestnancov odporcu vykazuje klesajúcu tendenciu. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O. s. p.

Krajský súd v Trnave (v poradí druhým rozhodnutím) rozsudkom z 3. júla 2006 sp. zn. 11 Co 410/2005 na odvolanie navrhovateľky zmenil rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej tak, že určil, že výpoveď daná odporcom navrhovateľke podľa § 63 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce dňa 10. januára 2003 je neplatná a odporcovi uložil povinnosť zaplatiť navrhovateľke trovy konania 6 338 Sk k rukám právneho zástupcu do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. V časti trov konania rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie

konanie. Dospel k záveru, že pokiaľ by sa uznesenie predstavenstva odporcu z 25. 10. 2002 (bod 8 – č. 48/2002) považovalo za rozhodnutie o organizačnej zmene a znížení počtu administratívnych pracovníkov, je potrebné predovšetkým prihliadnuť k tomu, že to bolo aktuálne v mesiaci október 2002, keď predsedovi predstavenstva bola uložená úloha realizovať uznesenie do 30. 11. 2002. Vzhľadom k tomu, že uznesenie v stanovenej lehote realizované nebolo a výpoveď bola navrhovateľke daná až v mesiaci január 2003, sú dôvodné pochybnosti o tom, kedy sa navrhovateľka stala pre odporcu nadbytočnou (svoju prácu vykonávala až do skončenia výpovednej lehoty). Mal za to, že medzi opatrením odporcu a nadbytočnosťou navrhovateľky nebola preukázaná príčinná súvislosť. Z vykonaného dokazovania ustálil, že odporca si voči navrhovateľke nesplnil ponukovú povinnosť v zmysle § 63 ods. 2 Zákonníka práce, keď predstavenstvo odporcu (na zasadnutí 25. 10. 2002) súčasne s rozhodnutím o znížení stavu zamestnancov rozhodlo o tom, že so siedmimi pracovníkmi, ktorí mali uzavreté pracovné pomery na dobu určitú, budú uzavreté na dobu neurčitú. Na základe toho dospel k záveru o nesplnení hmotnoprávnych podmienok výpovede. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 v spojení s § 142 ods. 1 O. s. p.

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom z 26. septembra 2007 sp. zn. 2 Cdo 318/2006 na dovolanie odporcu rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Uviedol, že odvolací súd síce správne vychádzal z uvedených základných predpokladov a podmienok platného skončenia pracovného pomeru, dospel ale k nesprávnym záverom. Platnosť výpovede, ako každého právneho úkonu treba posudzovať v čase a so zreteľom na okolnosti, aké tu boli v čase jeho dania. Zamestnanec nemusí byť v každom prípade nadbytočný pre zamestnávateľa už v čase dania výpovede. Dôležité je, aby písomné rozhodnutie zamestnávateľa alebo príslušného orgánu o znížení stavu zamestnancov s cieľom zvýšiť efektívnosť práce, bolo prijaté pred daním výpovede. Pracovný pomer na základe výpovede ale nesmie skončiť skôr, ako nastala účinnosť písomného rozhodnutia o znížení stavu zamestnancov. Zo zistenia, že medzi prijatím rozhodnutia o znížení stavu zamestnancov a skončením pracovného pomeru z tohto dôvodu uplynie určitá, vzhľadom na okolnosti prípadu primeraná doba, t. j. z toho, že rozhodnutie zamestnávateľa nie je realizované bezprostredne po jeho prijatí, nie je možné bez ďalšieho vyvodit' nedostatok príčinnej súvislosti medzi rozhodnutím zamestnávateľa o znížení stavu zamestnancov a nadbytočnosťou zamestnanca, ako to urobil odvolací súd. Zamestnávateľ i po rozhodnutí o znížení stavu zamestnancov s cieľom zvýšiť efektívnosť práce môže aj naďalej zamestnancovi, ktorý sa stal pre neho nadbytočný, pridelovať po primeranú dobu prácu podľa

pracovnej zmluvy (v dôsledku rozhodnutia o znížení stavu zamestnancov zamestnávateľ nestráca možnosť pridelovať zamestnancovi prácu, ktorú pre neho vykonával), to bez ďalšieho nič nezmení na tom, že jeho práca nie je v ďalšom období (vôbec alebo v pôvodnom rozsahu) potrebná, pretože sa v dôsledku rozhodnutia o znížení stavu zamestnancov s cieľom zvýšiť efektívnosť práce stal pre svojho zamestnávateľa nadbytočným. Za nenáležitý považoval záver odvolacieho súdu, že odporca opomenul splnenie svojej ponukovej povinnosti podľa § 63 ods. 2 Zákonníka práce. Vzhľadom k tomu, že splnenie ponukovej povinnosti zamestnávateľa je predpokladom platnosti výpovede pracovného pomeru, podmienky ustanovené v uvedenom ustanovení sa musia skúmať podľa stavu v čase dania výpovede. Iba k tomuto času malo byť preto skúmané, či odporca pri výpovedi danej listom zo 7. 1. 2003, doručeným 10. 1. 2003, dodržal postup podľa ustanovenia § 63 ods. 2 Zákonníka práce. Ak to odvolací súd urobil s prihliadnutím na rozhodnutie predstavenstva odporcu z 25. 10. 2002, hoci výpoveď nadobudla účinnosť 10. 1. 2003, vychádzal zo stavu veci, ktorý nebol relevantný pre posúdenie, či odporca splnil alebo nesplnil ponukovú povinnosť.

Krajský súd v Trnave (v poradí tretím rozhodnutím) uznesením z 28. januára 2008 sp. zn. 23 Co 235/2007 rozsudok súdu prvého stupňa (č. k. 9 C 80/2003 z 24. 11. 2005) zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Uložil prvostupňovému súdu (vychádzajúcu zo záväzného právneho názoru najvyššieho súdu), aby náležite zistil, či bola splnená povinnosť odporcu k navrhovateľke v čase účinnosti výpovede v zmysle § 63 ods. 2 Zákonníka práce, t. j. ponuky iného vhodného zamestnania v súlade s pracovnou zmluvou.

Okresný súd Dunajská Streda (v poradí tretím) rozsudkom z 3. júla 2008 č. k. 11 C 61/2008 – 97 návrh navrhovateľky zamietol a uložil jej povinnosť zaplatiť odporcovi trovy konania 28 358 Sk k rukám právneho zástupcu do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Mal za jednoznačne preukázané, že v danej veci bola splnená ponuková povinnosť v zmysle § 63 ods. 2 Zákonníka práce. Odporca nevedel navrhovateľke ponúknuť iné vhodné zamestnanie v súlade s pracovnou zmluvou, lebo v čase dania výpovede nedisponoval žiadnym voľným pracovným miestom pre ňu vhodným. Išlo o tzv. absolútnu nemožnosť zamestnanca ďalej zamestnávať (R č. 51/97). Podľa jeho názoru v čase dania výpovede bolo rozhodnuté o organizačnej zmene a jej realizácia zabezpečená tak, aby bolo nepochybné, že v dôsledku tejto zmeny stratí zamestnávateľ v dohľadnej dobe možnosť zamestnanca zamestnávať a že sa zamestnanec stane pre neho nadbytočným. Teda predmetná výpoveď

spĺňa všetky hmotnoprávne i procesné predpoklady jej platnosti. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O. s. p.

Krajský súd v Trnave (v poradí štvrtým rozhodnutím) rozsudkom z 12. januára 2009 sp. zn. 23 Co 213/2008 na odvolanie navrhovateľky rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil a navrhovateľke uložil povinnosť zaplatiť odporcovi náhradu trov konania 71,92 € na účet právneho zástupcu do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. V plnom rozsahu sa stotožnil s rozhodnutím prvostupňového súdu a jeho odôvodnením, na ktoré poukázal. Uviedol, že predpokladom použitia výpovedného dôvodu podľa § 63 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce je existencia organizačnej zmeny, nadbytočnosť zamestnanca a príčinná súvislosť medzi organizačnou zmenou a nadbytočnosťou zamestnanca, ktoré boli splnené. Tiež bola splnená hmotnoprávna podmienka platnosti výpovede vyplývajúca pre zamestnávateľa z § 63 ods. 2 Zákonníka práce, t. j. ponuková povinnosť. V čase účinnosti výpovede išlo zo strany odporcu o absolútnu nemožnosť ponuky ďalšej práce, pretože v tom období iná práca, ktorá by zodpovedala skutočnostiam vyplývajúcim z pracovnej zmluvy pre navrhovateľku, nebola. Na základe predloženého zoznamu pracovníkov prijatých do pracovného pomeru v roku 2003 prvostupňový súd správne zistil, že v čase od 7. 1. 2003 do 10. 1. 2003 (deň doručenia výpovede), teda v čase účinnosti výpovede, odporca nedisponoval žiadnym voľným miestom v mieste dohodnutom v pracovnej zmluve ako miesto výkonu práce, resp. v mieste bydliska zamestnanca, ktoré by navrhovateľke mohlo byť ponúknuté v zmysle § 63 ods. 2 Zákonníka práce. Správne preto súd prvého stupňa dospel k záveru o nedôvodnosti návrhu na určenie neplatnosti predmetnej výpovede. O trovách konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 O. s. p. v spojení s § 142 ods. 1 O. s. p.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu podala dovolanie navrhovateľka. Žiadala ho zrušiť (ako aj rozsudok okresného súdu) a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie. Namietala nesprávne právne posúdenie veci a tzv. inú vadu konania majúcu za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O. s. p.). Bola toho názoru, že bol porušený zákon a to § 63 ods. 2 písm. b/ a uplatnenie § 63 ods. 2 Zákonníka práce. Trvala na tom, že o organizačnej zmene odporca rozhodol výlučne z dôvodu, že spolu s manželom napadli jeho postup pri rozhodovaní o prevode vlastníckeho práva k bytu. Nestotožnila sa s názorom súdov nižších stupňov, podľa ktorého pri uplatňovaní § 63 ods. 2 Zákonníka práce je potrebné hovoriť len o dni výpovede a ak v tento deň má zamestnávateľ voľné pracovné miesto toto môže ponúknuť zamestnancovi. Pri takomto vysvetlení žiadny zamestnanec nemá právo ochrany svojej práce a svojej osoby. Odporca mal povinnosť jej ako zamestnancovi ponúknuť

iné vhodné zamestnanie, či v administratíve, či v živočíšnej alebo rastlinnej výrobe. Výkazy, ktoré preukázal sú účelové a nepravdivé. Aj v októbri 2002 a januári 2003 až do mája 2003 prijímal nových pracovníkov. Nesúhlasila preto so záverom o splnení ponukovej povinnosti odporcu.

Odporca považoval rozhodnutia súdov nižších stupňov za vecne správne a dovolanie za neprípustné.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.), najskôr skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O. s. p.), či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré v zmysle § 236 a nasl. O. s. p. možno napadnúť dovolaním.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O. s. p.). Je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu v prípadoch uvedených v ustanovení § 237 písm. a/ až g/ O. s. p. a proti rozsudku odvolacieho súdu je prípustné ešte v prípadoch uvedených v § 238 O. s. p.

Podľa § 238 ods. 1 O. s. p. dovolanie je prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa.

Podľa § 238 ods. 2 O. s. p. dovolanie je prípustné aj proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci.

Podľa § 238 ods. 3 O. s. p. dovolanie je prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu.

V prejednávanej veci dovolanie smeruje proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa, pričom prípustnosť dovolania nevyslovil a nešlo ani o prípad, že by sa odvolací súd v tejto právnej veci odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu, ktorý vo veci už rozhodoval.

Keďže dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu nemožno podriaďiť pod žiadny dôvod prípustnosti dovolania v zmysle § 238 ods. 1, 2, a 3 O. s. p., je zrejmé, že dovolanie

proti rozhodnutiu odvolacieho súdu v predmetnej veci podľa týchto ustanovení nie je prípustné.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1 O. s. p. ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnuť na prípadnú procesnú vadu uvedenú v ustanovení § 237 O. s. p. (či už to účastník namieta alebo nie), sa Najvyšší súd Slovenskej republiky neobmedzil iba na skúmanie podmienok prípustnosti dovolania smerujúceho proti rozsudku, podľa ustanovenia § 238 O. s. p., ale sa zaoberal aj otázkou, či podané dovolanie nie je prípustné aj podľa § 237 O. s. p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu (rozsudku či uzneseniu) odvolacieho súdu, ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka konať pred súdom a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom). Dovolateľka žiadnu z uvedených procesných väd nenamietala a jej existenciu nezistil ani dovolací súd.

Navrhovateľka v dovolaní predovšetkým namietala, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu (ako aj súdu prvého stupňa) spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.).

Nesprávne právne posúdenie veci je nepochybne dovolacím dôvodom, nezakladá ale prípustnosť dovolania (nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 O. s. p. a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia). I keby toto tvrdenie dovolateľky bolo opodstatnené, nezakladalo by prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O. s. p. V dôsledku toho by posúdenie, či odvolací súd použil správny právny predpis a či ho správne interpretoval alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil správne právne závery, prichádzalo do úvahy iba vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné (o taký prípad ale v prejednávanej veci nešlo). Obdobne to platí i vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p., t. j. ak by konanie bolo postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Keďže dovolanie navrhovateľky nie je procesne prípustné, nemohol dovolací súd pristúpiť k posúdeniu správnosti právneho posúdenia veci odvolacím súdom, resp. zaoberať sa tzv. inou vadou konania, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Keďže v tejto právnej veci dovolanie nie je prípustné, dovolací súd ho odmietol v súlade s ustanovením § 243b ods. 5 v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p. Pritom riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nezaoberal sa otázkou vecnej správnosti napadnutého rozsudku odvolacieho súdu.

V dovolacom konaní úspešnému odporcovi dovolací súd nepriznal náhradu trov dovolacieho konania proti navrhovateľke, ktorá vo veci úspech nemala, pretože si ich náhradu neuplatnil (§ 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s § 224 ods. 1 O. s. p., § 142 ods. 1 O. s. p. a § 151 ods. 1 O. s. p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 26. januára 2010

JUDr. Martin Vladik, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Emília Kišacová